

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4550/2540

นาย สม จิตร พึ่ง ทอง กับพวก โจทก์ นางสาว อบ แหยม ประสงค์ กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1299, ป.พ.พ. มาตรา 1363, ป.พ.พ. มาตรา 1364, ป.วิ.พ. มาตรา 84, ป.วิ.พ. มาตรา 150, ป.วิ.พ. มาตรา 172, ป.วิ.พ. มาตรา 224, ป.วิ.พ. มาตรา 248

ย่อ / หลักกฎหมาย

โจทก์ทั้งสองฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์ร่วมกับบิดาจำเลยทั้งสี่ในที่ดินมีโฉนด โจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสี่ได้แยกกันครอบครองที่ดินตามส่วนของตนเป็นส่วนสัด เมื่อบิดาจำเลยทั้งสี่ตาย จำเลยทั้งสี่ได้รับมรดกที่ดินส่วนของบิดา โจทก์ทั้งสองต้องการจะขอแบ่งแยกที่ดินตามส่วน แต่จำเลยทั้งสี่ไม่ยินยอม จำเลยทั้งสี่ให้การยอมรับว่าโจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบิดาในที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยจริง แต่เป็นเรื่องบิดาจำเลยทั้งสี่กู้ยืมเงินโจทก์ทั้งสองไปจำนวน 40,000 บาท แล้วมอบที่ดินให้ทำกินต่างดอกเบี้ย ไม่ได้ยอมให้ครอบครองเป็นส่วนสัด กับฟ้องแย้งว่าโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสี่มีข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดินคืนเป็นเงิน 50,000 บาท จำเลยทั้งสี่จะขอซื้อที่ดินคืนโจทก์ทั้งสองไม่ยินยอม โจทก์ทั้งสองให้การปฏิเสธฟ้องแย้งว่าโจทก์ทั้งสองไม่มีข้อตกลงกับบิดาจำเลยทั้งสี่ดังที่จำเลยทั้งสี่อ้าง ดังนี้ ตามฟ้องโจทก์และคำให้การต่อสู้คดีของจำเลยทั้งสี่เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์ เนื่องจากโจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสี่แบ่งแยกที่ดินที่โจทก์ทั้งสองมีกรรมสิทธิ์ร่วม จำเลยทั้งสี่มิได้ให้การว่าที่ดินที่โจทก์ทั้งสองไม่มีกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วย แต่เป็นของจำเลยทั้งสี่แต่อย่างใด เมื่อจำเลยทั้งสี่แพ้คดีในศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์ขอให้ยกฟ้อง จึงเป็นอุทธรณ์ในคดีไม่มีทุนทรัพย์ ส่วนที่จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์ขอให้บังคับคดีตามฟ้องแย้งโดยอ้างว่ามีข้อตกลงระหว่างโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสี่ ให้บิดาจำเลยทั้งสี่มีสิทธิซื้อที่ดินพิพาทคืนในราคา 50,000 บาท ซึ่งโจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งปฏิเสธว่าไม่มีข้อตกลงดังกล่าว คดีตามฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสี่กับคำให้การแก้ฟ้องแย้งของโจทก์จึงมีประเด็นข้อพิพาทว่ามีข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดินพิพาทคืนจากโจทก์ทั้งสองในราคา 50,000 บาท หรือไม่ ถือเป็นคดีมีทุนทรัพย์และต้องถือเอาทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาทไม่ใช่ถือเอาทุนทรัพย์ตามราคาในข้อตกลงที่ให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดินพิพาทคืน เมื่อได้ประเมินราคาที่ดินพิพาทเป็นเงิน 1,000,000 บาท คดีตามฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสี่ จึงเป็นคดีมีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกาจำนวน 1,000,000 บาท แม้คำฟ้องของโจทก์จะบรรยายว่าที่ดินส่วนที่โจทก์ทั้งสองครอบครองไม่ตรงกับส่วนที่โจทก์ทั้งสองครอบครองตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้อง แต่คำบรรยายฟ้องของโจทก์ก็ได้แสดงโดยชัดแจ้งพอเข้าใจแล้วว่าโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสี่ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสี่โดยเป็นส่วนหนึ่งของโจทก์ทั้งสองคนละ 4,000 ส่วน ในจำนวนทั้งหมด 14,300 ส่วน และโจทก์อ้างว่าได้ครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดในที่ดินส่วนที่เป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองแล้ว หากเป็นความจริงตามฟ้องโจทก์ทั้งสองก็มีสิทธิฟ้องเรียกให้จำเลยทั้งสี่ซึ่งรับมรดกของบิดาแบ่งที่ดินให้โจทก์ทั้งสองตามสิทธิของโจทก์ทั้งสองได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1363 ส่วนโจทก์ทั้งสองจะได้รับส่วนแบ่งตามส่วนที่ได้ครอบครองหรือแบ่งตามส่วนในกรรมสิทธิ์ก็แล้วแต่ทางพิจารณาจะได้อีก ซึ่งมาตรา 1364 ได้กำหนดวิธีการแบ่งทรัพย์สินระหว่างเจ้าของรวมไว้โดยชัดแจ้งแล้ว อีกทั้งตามคำให้การจำเลยทั้งสี่ก็ปรากฏว่าจำเลยทั้งสี่ให้การว่าบิดาจำเลยทั้งสี่ไม่เคยตกลงให้โจทก์ทั้งสองครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้อง แสดงว่าจำเลยทั้ง

สี่เข้าใจข้อหาตามฟ้องของโจทก์ฟ้องโจทก์จึงไม่เคลือบคลุม โจทก์ทั้งสองนำเสนอว่า บิดาจำเลยทั้งสองไม่เคยกู้ยืมเงินโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองได้ซื้อที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสองซึ่งคนละประมาณ 10 ไร่ ส่วนของโจทก์ที่ 1 อยู่ทางทิศตะวันตก ส่วนของโจทก์ที่ 2 อยู่ทางทิศตะวันออกตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องเอกสารหมายเลข จ.1 บิดาจำเลยทั้งสองไม่มีเงินค่าธรรมเนียมจดทะเบียนแบ่งแยก จึงจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินตามบันทึกข้อตกลงเรื่องกรรมสิทธิ์รวมเอกสารหมายเลข ล.2 โดยไม่มีข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินคืน ดังนี้ แม้โจทก์จะมีได้บรรยายในคำฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองได้ซื้อที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสอง คงบรรยายฟ้องเพียงว่าโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกันในโฉนดที่ดินดังกล่าวก็ตาม แต่การนำเสนอของโจทก์ทั้งสองดังกล่าวเป็นการนำเสนอถึงที่มาของการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์ทั้งสองในที่ดินของบิดาจำเลยทั้งสอง จึงเป็นข้อนำเสนอเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์รวมตามคำฟ้องของโจทก์หาใช่ข้อนำสืบนอกฟ้องนอกประเด็นไม่ ก. บิดาจำเลยทั้งสองเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ทำบันทึกข้อตกลงเรื่องกรรมสิทธิ์รวมมีข้อความว่า ก.ตกลงยินยอมให้โจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมคนละ 4,000 ส่วนใน 14,300 ส่วน โดยโจทก์ทั้งสองตกลงให้ค่าตอบแทนแก่ ก.เป็นเงิน 40,000 บาท ต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดิน โดยเจ้าพนักงานที่ดินได้ลงชื่อแล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญในบันทึกข้อตกลงดังกล่าว และได้จดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมกับ ก. ตามส่วนที่ตกลงกันไว้ในสารบัญแก่ทะเบียนหลังโฉนดที่ดิน จึงต้องถือว่านิติกรรมที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์รวมในอสังหาริมทรัพย์ได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว โจทก์ทั้งสองจึงได้กรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมีโฉนดของ ก. บิดาจำเลยทั้งสองโดยปริบูรณ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299 วรรคหนึ่งโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของรวมจึงมีสิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้ตาม มาตรา 1363 การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมตามกฎหมายนั้น ในระหว่างเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมด้วยกันเองอาจอ้างการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนที่ได้ตกลงต่อกันได้ ซึ่งเป็นเรื่องเกิดจากความยินยอมของเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมทุกฝ่ายพร้อมใจกันให้เป็นเช่นนั้น ขณะที่ ก. เจ้าของรวมคนหนึ่งยังไม่ตายก. กับโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของรวมด้วยกันได้ตกลงแบ่งที่ดินกันเองตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 โดยให้โจทก์ทั้งสองครอบครองเนื้อที่ประมาณคนละ 10 ไร่และให้ส่วนของโจทก์ทั้งสองอยู่ด้านใต้ทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออกตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องโจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของก. ให้แบ่งที่ดินแก่โจทก์ทั้งสองเนื้อที่ประมาณคนละ 10 ไร่ ตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องดังกล่าว จ.1 ตามที่บิดาจำเลยทั้งสองและโจทก์ทั้งสองผู้เป็นเจ้าของรวมด้วยกันตกลงกันได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินโฉนดเลขที่ 1281 ตำบลอาษาอำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก เนื้อที่ 35 ไร่ 3 งาน โดยเป็นส่วนหนึ่งของโจทก์ทั้งสองคนละ 4,000 ส่วน ใน 14,300 ส่วน หรือคิดเป็นเนื้อที่ประมาณคนละ 10 ไร่ โจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสองต่างครอบครองทำกินในที่ดินส่วนของตนเป็นส่วนสัดส่วนโดยโจทก์ทั้งสองครอบครองส่วนด้านบน บิดาจำเลยทั้งสองครอบครองส่วนด้านล่าง ต่อมาบิดาจำเลยทั้งสองถึงแก่ความตายจำเลยทั้งสองได้รับมรดกและครอบครองที่ดินส่วนของบิดาโจทก์ทั้งสองประสงค์จะรังวัดแบ่งแยกขอออกโฉนดที่ดินส่วนของโจทก์ทั้งสอง จำเลยทั้งสองไม่ยอมให้มีการรังวัดแบ่งแยกเป็นการโต้แย้งสิทธิของโจทก์ ขอให้บังคับจำเลยทั้งสองรังวัดแบ่งแยกที่ดินโฉนดดังกล่าวออกเป็นส่วนของโจทก์ทั้งสองตาม

แผนที่สังเขปท้ายฟ้อง เนื้อที่คนละประมาณ 10 ไร่ หากจำเลยทั้งสองไม่ยินยอม ขอให้คำสั่งให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการรังวัดแบ่งแยกและออกโฉนดที่ดินให้แก่โจทก์ทั้งสองตามส่วนดังกล่าว จำเลยทั้งสองให้การและฟ้องแย้งว่า บิดาจำเลยทั้งสองเคยทำบันทึกข้อตกลงยินยอมให้โจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินตามโฉนดที่ดินที่โจทก์ฟ้องจริง แต่ไม่เคยตกลงยินยอมให้โจทก์ทั้งสองครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้อง ตามฟ้องบรรยายว่าโจทก์ทั้งสองครอบครองที่ดินส่วนด้านเหนือบิดาจำเลยทั้งสองครอบครองที่ดินส่วนด้านใต้แต่แผนที่สังเขปท้ายฟ้องกลับแสดงว่าโจทก์ทั้งสองครอบครองส่วนด้านใต้ บิดาจำเลยทั้งสองครอบครองที่ดินส่วนด้านเหนือจึงขัดแย้งกัน ไม่ขัดแย้งว่าที่ดินส่วนที่โจทก์ทั้งสองครอบครองอยู่ตรงไหนแน่นอนฟ้องโจทก์จึงเคลือบคลุม เหตุที่โจทก์ทั้งสองเข้าครอบครองที่ดินในโฉนดที่ดินดังกล่าวเนื่องจากบิดาจำเลยทั้งสองกู้ยืมเงินโจทก์ทั้งสองจำนวน 40,000 บาท แล้วให้โจทก์ทั้งสองเข้าทำกินที่ดินพิพาทต่างดอกเบีย โดยมีข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทคืนได้ในราคา 50,000 บาทต่อมาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทคืน แต่โจทก์ทั้งสองไม่ยินยอม ขอให้ยกฟ้อง และบังคับให้โจทก์ทั้งสองขายที่ดินพิพาทคืนให้จำเลยทั้งสองในราคา 50,000 บาท โจทก์ทั้งสองให้การแก้ฟ้องแย้งว่า บิดาจำเลยทั้งสองไม่เคยกู้ยืมเงินโจทก์ทั้งสองแล้วมอบที่ดินพิพาทให้ทำกินต่างดอกเบีย โจทก์ทั้งสองไม่เคยตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทคืนในราคา 50,000 บาท แต่บิดาจำเลยทั้งสองตกลงให้โจทก์ทั้งสองเข้าถือกรรมสิทธิ์รวมในที่ดินพิพาทด้วยการให้ที่มีคำตอบแทน ขอให้ยกฟ้องแย้ง ศาลชั้นต้นวินิจฉัยว่าฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์ทั้งสองเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์รวมกับบิดาจำเลยทั้งสองในโฉนดที่ดินตามฟ้อง โดยโจทก์ทั้งสองครอบครองที่ดินส่วนทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกคนละ 10 ไร่ เป็นส่วนสัดส่วน พินิจพิจารณาให้จำเลยทั้งสองจัดทะเบียนแบ่งแยกที่ดินโฉนดเลขที่ 1281 ให้แก่โจทก์ทั้งสองตามส่วนที่โจทก์ทั้งสองครอบครองแต่ไม่เกินคนละ 10 ไร่ หากจำเลยทั้งสองไม่ไปจดทะเบียนแบ่งแยก ให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการจดทะเบียนของจำเลยทั้งสองคำขออื่นให้ยกยกฟ้องแย้ง จำเลยทั้งสองอุทธรณ์ขอให้ยกฟ้องโจทก์และบังคับคดีตามฟ้องแย้ง ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พินิจพิจารณานำจำเลยทั้งสองฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า จำเลยทั้งสองฎีกาข้อแรกว่า ฟ้องโจทก์คดีนี้เป็นคดีมีทุนทรัพย์ ในชั้นศาลชั้นต้นโจทก์ยื่นฟ้องโดยเสียค่าขึ้นศาลอย่างคดีไม่มีทุนทรัพย์ จำเลยทั้งสองแพคดีในศาลชั้นต้น จึงอุทธรณ์ขอให้ยกฟ้องและบังคับคดีตามฟ้องแย้งคือขอให้บังคับโจทก์ทั้งสองยอมให้จำเลยทั้งสองซื้อที่ดินคืนในราคา 50,000 บาท และจำเลยทั้งสองได้เสียค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในทุนทรัพย์จำนวน 50,000 บาท ศาลอุทธรณ์สั่งให้จำเลยทั้งสองเสียค่าขึ้นศาลทั้งสองฐานอย่างคดีมีทุนทรัพย์ตามราคาที่ที่ดินที่โจทก์ทั้งสองครอบครอง จำเลยทั้งสองได้ประเมินราคาที่ที่ดินที่โจทก์ทั้งสองครอบครองรวม 20 ไร่ เป็นเงิน 1,000,000 บาท และได้เสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์และฎีกาทั้งสองฐานะเป็นเงินศาลละ 50,000 บาท จำเลยทั้งสองเห็นว่าคดีนี้เป็นคดีมีทุนทรัพย์ตามฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสองเพียง 50,000 บาท เท่ากับจำนวนเงินที่โจทก์ตกลงยอมให้บิดาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทคืน จำเลยทั้งสองอุทธรณ์และฎีกาขอให้บังคับคดีตามฟ้องแย้งจึงต้องเสียค่าขึ้นศาลตามฟ้องแย้งเพียงศาลละ 1,250 บาท ขอให้ศาลฎีกาสั่งให้คืนค่าขึ้นศาลตามฟ้องแย้งที่เสียเกินในชั้นอุทธรณ์และฎีกาด้วย เห็นว่า คดีนี้โจทก์ทั้งสองฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองเป็นผู้มีกรรมสิทธิ์รวมกับบิดาจำเลยทั้งสองในที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสอง โดยเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองคนละ 4,000 ส่วน ในจำนวนทั้งหมด 14,300 ส่วน โจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสองได้แยกกันครอบครองที่ดินตามส่วนของตนเป็นส่วนสัดส่วน เมื่อบิดาจำเลยทั้งสองตาย จำเลยทั้งสองได้รับมรดกที่ดินส่วนของบิดา โจทก์ทั้งสองต้องการจะขอแบ่งแยกที่ดินตามส่วน แต่จำเลยทั้งสองไม่ยินยอมจำเลยทั้งสองไม่ได้ให้การปฏิเสธกรรมสิทธิ์รวม

ของโจทก์ทั้งสองแต่กลับให้การยอมรับว่าโจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับบิดาในที่ดินมีโฉนดของ บิดาจำเลยจริง แต่เป็นเรื่องบิดาจำเลยทั้งสี่กู้ยืมเงินโจทก์ทั้งสองไปจำนวน 40,000 บาท แล้วมอบ ที่ดินให้ทำกินต่างดอกเบี้ยยไม่ได้ยอมให้ครอบครองเป็นส่วนสัด กับฟ้องแย้งว่าโจทก์ทั้งสองกับบิดา จำเลยทั้งสี่มีข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดินคืนเป็นเงิน 50,000 บาท จำเลยทั้งสี่มี ความประสงค์จะซื้อที่ดินคืน โจทก์ทั้งสองไม่ยินยอมโจทก์ทั้งสองให้การปฏิเสธฟ้องแย้งว่า โจทก์ ทั้งสองไม่มีข้อตกลงกับบิดาจำเลยทั้งสี่ดังที่จำเลยทั้งสี่อ้าง โจทก์ทั้งสองได้กรรมสิทธิ์ร่วมกับบิดา จำเลยทั้งสี่ในที่ดินด้วยความยินยอมของบิดาจำเลยทั้งสี่โดยมีค่าตอบแทน ดังนี้ ตามฟ้องโจทก์และ คำให้การต่อสู้คดีของจำเลยทั้งสี่เป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์เนื่องจากโจทก์ฟ้องขอให้จำเลยทั้งสี่แบ่งแยก ที่ดินที่โจทก์ทั้งสองมีกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วยให้โจทก์ทั้งสองตามส่วน และจำเลยทั้งสี่มิได้ให้การว่า ที่ดินที่โจทก์ทั้งสองขอแบ่งแยกไม่ใช่ที่ดินที่โจทก์ทั้งสองมีกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วยแต่เป็นของจำเลย ทั้งสี่แต่อย่างใด ดังนั้น ที่โจทก์ฟ้องจำเลยทั้งสี่และเสียค่าขึ้นศาลอย่างคดีไม่มีทุนทรัพย์จึงชอบแล้ว เมื่อจำเลยทั้งสี่แพ้คดีในศาลชั้นต้น จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์ขอให้ยกฟ้อง จึงเป็นอุทธรณ์ในคดีไม่มี ทุนทรัพย์ด้วย จำเลยทั้งสี่ต้องเสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ส่วนนี้เพียง 200 บาท ที่จำเลยทั้งสี่เสีย ค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ส่วนนี้เป็นเงิน 25,000 บาท โดยประเมินราคาที่ดินพิพาทเป็นเงิน 1,000,000 บาทและถือเป็นทุนทรัพย์ตามคำสั่งศาลอุทธรณ์ภาค 1 นั้นจึงไม่ถูกต้อง ต้องคืน ค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ส่วนนี้แก่จำเลยทั้งสี่เป็นเงิน 24,800 บาท ส่วนที่จำเลยทั้งสี่อุทธรณ์ขอให้ บังคับคดีตามฟ้องแย้งโดยอ้างว่ามีข้อตกลงระหว่างโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสี่ให้บิดาจำเลยทั้ง สี่มีสิทธิซื้อที่ดินพิพาทคืนในราคา 50,000 บาทซึ่งโจทก์ให้การแก้ฟ้องแย้งปฏิเสธว่าไม่มีข้อตกลง ดังกล่าวคดีตามฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสี่กับคำให้การแก้ฟ้องของโจทก์จึงมีประเด็นข้อพิพาทว่า มี ข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดินพิพาทคืนจากโจทก์ทั้งสองในราคา 50,000 บาท หรือไม่ถือ เป็นคดีมีทุนทรัพย์และต้องถือเอาทุนทรัพย์ตามราคาที่ดินพิพาทไม่ใช่ถือเอาทุนทรัพย์ตามราคาใน ข้อตกลงที่ให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดินพิพาทคืน เมื่อได้ประเมินราคาที่ดินพิพาทเป็นเงิน 1,000,000 บาท คดีตามฟ้องแย้งของจำเลยทั้งสี่จึงเป็นคดีมีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์และชั้นฎีกา จำนวน 1,000,000 บาท ที่ศาลอุทธรณ์ภาค 1 สั่งให้ถือราคาที่ดินพิพาทเป็นทุนทรัพย์ในชั้น อุทธรณ์และให้จำเลยทั้งสี่เสียค่าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ตามฟ้องแย้งเป็นเงิน 25,000 บาท ชอบแล้ว จึงไม่มีค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์ในส่วนนี้คืนให้แก่จำเลยทั้งสี่ ส่วนคดีตามฟ้องโจทก์และคำให้การต่อสู้ คดีของจำเลยทั้งสี่ซึ่งเป็นคดีไม่มีทุนทรัพย์จำเลยฎีกาขอให้ยกฟ้อง จำเลยทั้งสี่ต้องเสียค่าขึ้นศาล ในชั้นฎีกาเพียง 200 บาท ที่จำเลยทั้งสี่เสียค่าขึ้นศาลในชั้นฎีกาส่วนนี้เป็นเงิน 25,000 บาท จึงเกิน มาต้องคืนแก่จำเลยทั้งสี่เป็นเงิน 24,800 บาท คดีมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปตามฎีกาจำเลยทั้งสี่ ต่อไปว่าคำฟ้องโจทก์เคลือบคลุมหรือไม่ เห็นว่า แม้คำฟ้องของโจทก์จะบรรยายว่าที่ดินส่วนที่โจทก์ ทั้งสองครอบครองไม่ตรงกับส่วนที่โจทก์ทั้งสองครอบครองตามแผนที่ส่งเขปท้ายฟ้อง แต่ คำบรรยายฟ้องของโจทก์ก็ได้แสดงโดยชัดแจ้งพอเข้าใจแล้วว่าโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสี่ถือ กรรมสิทธิ์ร่วมกันในที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสี่โดยเป็นส่วนของโจทก์ทั้งสองคนละ 4,000 ส่วน ในจำนวนทั้งหมด 14,300 ส่วน และโจทก์อ้างว่าได้ครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดในที่ดินส่วนที่ เป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ทั้งสองแล้ว หากเป็นความจริงตามฟ้อง โจทก์ทั้งสองก็มีสิทธิฟ้องเรียกให้ จำเลยทั้งสี่ซึ่งรับมรดกของบิดาแบ่งที่ดินให้โจทก์ทั้งสองตามสิทธิของโจทก์ทั้งสองได้ตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1363 ส่วนโจทก์ทั้งสองจะได้รับส่วนแบ่งตามส่วนที่ได้ ครอบครองหรือแบ่งตามส่วนในกรรมสิทธิ์ก็แล้วแต่ทางพิจารณาจะให้ความ ซึ่ง

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1364 ได้กำหนดวิธีการแบ่งทรัพย์สินระหว่างเจ้าของรวมไว้โดยชัดแจ้งแล้ว อีกทั้งตามคำให้การของจำเลยทั้งสองก็ปรากฏว่าจำเลยทั้งสองให้การว่า บิดาจำเลยทั้งสองไม่เคยตกลงให้โจทก์ทั้งสองครอบครองที่ดินเป็นส่วนสัดส่วนตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้อง แสดงว่าจำเลยทั้งสองเข้าใจข้อหาตามฟ้องของโจทก์ ฟ้องโจทก์จึงไม่เคลือบคลุม ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยต่อไปมีว่า โจทก์ทั้งสองนำสืบนอกฟ้องนอกประเด็นหรือไม่ ข้อนี้โจทก์ทั้งสองนำสืบว่า บิดาจำเลยทั้งสองไม่เคยกู้ยืมเงินโจทก์ทั้งสอง โจทก์ทั้งสองได้ซื้อที่ดินโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสองคนละประมาณ 10 ไร่ ส่วนของโจทก์ที่ 1 อยู่ทางทิศตะวันตก ส่วนของโจทก์ที่ 2 อยู่ทางทิศตะวันออกตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องเอกสารหมายเลข 1 บิดาจำเลยทั้งสองไม่มีเงินค่าธรรมเนียมจดทะเบียนแบ่งแยก จึงจดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมในโฉนดที่ดินตามบันทึกข้อตกลงเรื่อง กรรมสิทธิ์รวมเอกสารหมายเลข 2 โดยไม่มีข้อตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินคืน เห็นว่า แม้โจทก์จะมีได้บรรยายในคำฟ้องว่า โจทก์ทั้งสองได้ซื้อที่ดินมีโฉนดของบิดาจำเลยทั้งสองซึ่งบรรยายฟ้องเพียงว่าโจทก์ทั้งสองกับบิดาจำเลยทั้งสองเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ร่วมกันในโฉนดที่ดินดังกล่าวก็ตาม แต่การนำสืบของโจทก์ทั้งสองดังกล่าวเป็นการนำสืบถึงที่มาของการได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์รวมของโจทก์ทั้งสองในที่ดินของบิดาจำเลยทั้งสองจึงเป็นข้อนำสืบเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์รวมตามคำฟ้องของโจทก์หาใช่ข้อนำสืบนอกฟ้องนอกประเด็นไม่ ปัญหาต่อไปมีว่า โจทก์ทั้งสองมีสิทธิขอแบ่งแยกที่ดินพิพาทหรือไม่ ปัญหานี้ตามพยานหลักฐานที่โจทก์ทั้งสองนำสืบโดยจำเลยทั้งสองไม่ได้ปฏิเสธได้ความว่า เมื่อ พ.ศ. 2517 นายเกี้ยว แซ่ไคว่ บิดาจำเลยทั้งสองเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินได้ทำบันทึกข้อตกลงเรื่อง กรรมสิทธิ์รวมตามเอกสารหมายเลข 2 มีข้อความว่า นายเกี้ยวตกลงยินยอมให้โจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมคนละ 4,000 ส่วน ใน 14,300 ส่วน โดยโจทก์ทั้งสองให้ค่าตอบแทนแก่นายเกี้ยวเป็นเงิน 40,000 บาท ต่อหน้าเจ้าพนักงานที่ดินโดยเจ้าพนักงานที่ดินได้ลงชื่อแล้วประทับตราตำแหน่งไว้เป็นสำคัญในบันทึกข้อตกลงดังกล่าว และได้จดทะเบียนใส่ชื่อโจทก์ทั้งสองถือกรรมสิทธิ์รวมกับนายเกี้ยวตามส่วนที่ตกลงกันไว้ในสารบัญชีทะเบียนหลังโฉนดที่ดินเอกสารหมายเลข 1 แล้ว ดังนี้ จึงต้องถือว่านิติกรรมที่ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์รวมในอสังหาริมทรัพย์ของโจทก์ทั้งสองได้ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนการได้มากับพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว โจทก์ทั้งสองจึงได้กรรมสิทธิ์รวมในที่ดินมีโฉนดของนายเกี้ยวบิดาจำเลยทั้งสองโดยสมบูรณ์ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1299 วรรคหนึ่ง โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของรวมจึงมีสิทธิเรียกให้แบ่งทรัพย์สินได้ตามมาตรา 1363 ปัญหาต่อไปจึงมีว่า จะแบ่งที่ดินตามโฉนดที่ดินของนายเกี้ยวให้โจทก์ทั้งสองอย่างไร เห็นว่า การเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมตามกฎหมายนั้น ในระหว่างเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมด้วยกันเองอาจอ้างการครอบครองเป็นส่วนสัดส่วนที่ได้ตกลงต่อกันได้ซึ่งเป็นเรื่องเกิดจากความยินยอมของเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมทุกฝ่ายพร้อมใจกันให้เป็นเช่นนั้น จากคำเบิกความของพยานโจทก์และจำเลยทั้งสองแสดงว่าขณะที่นายเกี้ยวเจ้าของรวมคนหนึ่งยังไม่ตายนายเกี้ยวกับโจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นเจ้าของรวมด้วยกันได้ตกลงแบ่งที่ดินกันเองตามมาตรา 1364 โดยให้โจทก์ทั้งสองครอบครองเนื้อที่ประมาณคนละ 10 ไร่ และให้ส่วนของโจทก์ทั้งสองอยู่ด้านใต้ทางทิศตะวันตกและทิศตะวันออกตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องเอกสารหมายเลข 1 แล้ว โจทก์ทั้งสองจึงมีสิทธิฟ้องจำเลยทั้งสองซึ่งเป็นทายาทผู้มีสิทธิรับมรดกของนายเกี้ยวให้แบ่งที่ดินแก่โจทก์ทั้งสองเนื้อที่ประมาณคนละ 10 ไร่ ตามแผนที่สังเขปท้ายฟ้องเอกสารหมายเลข 1 ได้ ดังที่บิดาจำเลยทั้งสองและโจทก์ทั้งสองผู้เป็นเจ้าของรวมด้วยกันตกลงกันไว้ ปัญหาที่ต้องวินิจฉัยข้อสุดท้ายมีว่า โจทก์ทั้งสองได้ตกลงกับบิดาจำเลยทั้งสองให้บิดาจำเลยทั้งสองซื้อที่ดินพิพาทคืนในราคา 50,000 บาท หรือไม่ ข้อนี้ศาลฎีกาวินิจฉัยข้อเท็จจริงแล้วกรณีไม่น่าเชื่อว่า

โจทก์ทั้งสองจะตกลงให้ซื้อคืนในราคาดังกล่าวได้โดยไม่มีกำหนดเวลา พยานหลักฐานของจำเลย ทั้งสี่ยังไม่มีน้ำหนักและเหตุผลพอให้รับฟังได้ว่าโจทก์ทั้งสองได้ตกลงให้บิดาจำเลยทั้งสี่ซื้อที่ดิน พิพาทคืนในราคา 50,000 บาท จำเลยทั้งสี่ในฐานะทายาทของบิดาจำเลยทั้งสี่จึงไม่อาจขอให้ บังคับโจทก์ทั้งสองขายที่ดินพิพาทคืนให้จำเลยทั้งสี่ในราคา 50,000 บาทตามฟ้องแย้งได้ พิพากษายืน แต่ให้คืนค่าขึ้นศาลชั้นอุทธรณ์สำหรับข้อพิพาทตามฟ้องโจทก์เป็นเงิน 24,800 บาท และคืนค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาสำหรับข้อพิพาทตามฟ้องโจทก์เป็นเงิน 24,800 บาทแก่จำเลยทั้งสี่

องค์คณะ

ปรีชา เถลิมนวิชัย · ธีระจิต ไชยาคำ · ประกาศ บุรพวงกูร

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://thaideka.online/deka/4550/2540>